

D O M

Afsagt den 26. oktober 2020 af Østre Landsrets 2. afdeling
(landsdommerne Peter Thønnings, Arne Brandt og Susanne Lehrer (kst.) med domsmænd).

2. afd. nr. S-2272-20:

Anklagemyndigheden

mod

tiltalte

(cpr.nr. 081190-xxxx)

(advokat Louis Beck Nielsen, beskikket)

Københavns Byrets dom af 19. august 2020 (1-19057/2020) er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse af frihedsstraffen og tillæggsbøden.

Tiltalte har påstået formildelse, herunder således at frihedsstraffen gøres betinget med eller uden vilkår om samfundstjeneste, samt frifindelse for tillæggsbøden.

Personlige forhold

Tiltalte har i landsretten givet supplerende forklaring om sine personlige forhold.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han fortsat er ugift, ikke har børn og bor hos sin bror.

Retsgrundlaget

I straffelovens § 81 d, stk. 1-3, hedder det:

”§ 81 d. Den straf, der er foreskrevet i denne lovs §§ 119-122, 133-134 b, 135, 144, 161 og 163, § 172, jf. § 171, stk. 1, § 189, § 247, stk. 2, § 263, stk. 1 og stk. 3, jf. stk. 1, § 263 a, § 285, stk. 1, jf. §§ 276, 276 a, 278, 279, 279 a, 280, 281, 282

og 283, § 286, jf. §§ 276, 276 a, 278, 279, 279 a, 280, 281, 282 og 283, § 287, stk. 1, jf. §§ 276, 276 a, 278, 279, 279 a, 280, 281, 282 og 283, samt §§ 288-290, 290 a og 293, § 299, stk. 2, og §§ 300 a, 301 og 303, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Stk. 2. Har en af de i stk. 1 nævnte lovovertrædelser fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien, kan straffen forhøjes således, at den bliver fire gange så høj.

Stk. 3. Ved udmåling af tillægsbøde efter § 50, stk. 2, i forbindelse med overtrædelser omfattet af stk. 2 skal der lægges vægt på den opnåede eller tilsigtede vinding.”

Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 349 af 2. april 2020 om ændring af bl.a. straffeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19 mv.), der trådte i kraft samme dato.

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget (Folketingstidende 2019-2020, lovforslag nr. 157), pkt. 2.1.2 og 2.1.3, fremgår det:

”2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

[...]

Det går ud over alle borgere i Danmark, når personer stjæler værne- og desinfektionsmidler fra hospitaler, og dermed begrænser myndighedernes muligheder for at forebygge og beskytte befolkningen mod smitte. Det samme gælder tricktyverier og bedrageri, hvor kriminelle udgiver sig for at være fra f.eks. sundhedsmyndighederne, og forsøger at udnytte borgernes generelle bekymring for smitte med covid-19. Det er helt afgørende – særligt i en tid som denne - at opretholde den generelle tillid i samfundet, herunder i forhold til myndighederne. Straffen for sådanne overtrædelser bør derfor stå mål med deres potentielle skadevirkninger for samfundet som sådan. Tilsvarende gælder for virksomheder og erhvervsdrivende som på svigagtig vis måtte søge at udnytte hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien, der har til formål at holde hånden under dansk økonomi i denne ekstraordinære situation og herved hjælpe danske lønmodtagere, arbejdspladser og virksomheder ud på den anden side af krisen. Sådanne overtrædelser bør straffes ekstra hårdt.

Der bør således sættes hårdt ind over for de personer og virksomheder, der udnytter den alvorlige situation, som Danmark befinder sig i, til at begå strafbare handlinger. Justitsministeriet finder derfor, at der er behov for at skærpe straffen, herunder også under visse omstændigheder tillægsbøder, markant for visse straffelovsovertrædelser, hvis overtrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Endvidere finder Justitsministeriet, at der er behov for at skærpe straffniveauet yderligere, hvis lovovertrædelsen består i svig mv.

med offentlige midler i relation til hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien.

[...]

2.1.3. Den foreslåede ordning

[...]

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i straffeloven som § 81 d, stk. 1, hvorefter straffen kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis en overtrædelse af lovens § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste), § 161 (falsk erklæring på tro og love), § 163 (urigtig erklæring til det offentlige), § 171 (dokumentfalsk), § 263 a (udbredelse af adgangsmidler til datasystem), § 276 (tyveri), § 276 a (indbrudstyveri), § 278 (underslæb), §§ 279 og 300 a (hhv. forsætligt og groft uagtsomt bedrageri), § 279 a (databedrageri), § 280 (mandatsvig), § 281 (afpresning), § 282 (åger), § 283 (skyldnersvig), § 288 (røveri), §§ 289 og 289 a (hhv. svig og særligt grov svig med offentlige midler), §§ 290 og 303 (hhv. forsætligt og groft uagtsomt hæleri), § 290 a (hvidvask), § 293 (brugstyveri) og § 301 (uberettiget anvendelse af betalingsoplysninger) har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Kriminalitetsformerne omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 d, stk. 1, afspejler den type kriminalitet, der forventes at kunne udspringe af covid-19-epidemien i Danmark.

Det forudsættes, at strafniveauet for de i den foreslåede § 81 d, stk. 1, nævnte lovovertrædelser som udgangspunkt forhøjes til omkring det dobbelte i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Efter det foreslåede § 81 d, stk. 2, kan straffen for en af de i stk. 1 nævnte lovovertrædelser forhøjes således, at den bliver fire gange så høj, hvis lovovertrædelsen har fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien.

[...]”

I de specielle bemærkninger til straffelovens § 81 d, stk. 2, er det endvidere anført:

”Det foreslås i § 81 d, stk. 2, at straffen for en af de i stk. 1 nævnte lovovertrædelser forhøjes således, at den bliver fire gange så høj, hvis lovovertrædelsen har fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Forslaget indebærer herved, at straffen for sådanne lovovertrædelser kan blive fire gange så høj.

Det forudsættes samtidig med lovforslaget, at strafniveauet for de i stk. 1 nævnte lovovertrædelser i relation til hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien bliver fire gange så højt i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller

sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Der vil dog ikke kunne idømmes fængsel på tid over 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

Begrebet ”hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien” dækker over de erhvervs- og jobrettede tiltag mv., som regeringen har lanceret med henblik på at afbøde de negative økonomiske konsekvenser af spredningen af covid-19 for danske lønmodtagere, arbejdspladser og virksomheder. Begrebet er dynamisk og omfatter såvel de allerede lancerede hjælpepakker, som hjælpepakker, der måtte blive lanceret på et senere tidspunkt.

For så vidt angår de pr. 25. marts 2020 lancerede hjælpepakker, dækker begrebet bl.a. over følgende:

[...]

Lønkompensationsordning til virksomheder i økonomisk krise

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har den 15. marts 2020 indgået en Trepartsaftale om midlertidig lønkompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked. Med aftalen sikrer regeringen og arbejdsmarkedets parter, at private virksomheder, der er ekstraordinært hårdt økonomisk ramt som følge af covid-19, kan få delvis kompensation for afholdte lønudgifter. Aftalen er udmøntet ved et aktstykke om tilslutning til etablering af en midlertidig lønkompensationsordning, hvorefter virksomheder kan få delvis kompensation for lønudgifter til fyringstruede medarbejdere som følge af covid-19.

[...]

Den foreslåede § 81 d, stk. 2, omfatter enhver lovovertrædelse, der har fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Bestemmelsen vil derfor også kunne være overtrådt, hvis en person eller virksomhed har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet oplysninger med forsæt til svigagtigt at opnå kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien, uanset om kompensationen hermed er opnået.

[...]

Det bemærkes, at lovforslaget ikke ændrer på, hvornår en overtrædelse er af særlig grov karakter og således efter straffelovens § 289 a skal straffes efter § 289. Denne grænse er efter praksis ca. 500.000 kr.

Det foreslås i § 81, stk. 3, at ved udmåling af tillægsbøde efter straffelovens § 50, stk. 2, i forbindelse med overtrædelser omfattet af stk. 2 skal der lægges vægt på den opnåede eller tilsigtede vinding.

Efter retspraksis udmåles der sædvanligvis en tillægsbøde efter straffelovens § 50, stk. 2, ved sanktionering af visse former for økonomisk kriminalitet, hvor fængselsstraf anvendes. Det gælder eksempelvis for forsætlig skatte- og afgiftssvig, hvor tillægsbøden sædvanligvis udmåles svarende til de unddragne skatter og afgifter.

Det forudsættes, at der ved alle lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvor en person uberettiget har opnået eller søgt at opnå lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien og derigen- nem har opnået eller tilsigtet at opnå en økonomisk vinding for sig selv eller an- dre, skal udmåles en bøde som tillægsstraf. En bøde skal således almindeligvis idømmes som tillægsstraf i alle tilfælde, hvor en fysisk person idømmes en betin- get eller ubetinget fængselsstraf. Tillægsbøden skal beregnes med udgangspunkt i den opnåede eller tilsigtede vinding og fastsættes i overensstemmelse med straf- skærpelsen i stk. 2.

[...]

Forhøjelse af bøden skal ikke modsvares af en mindre fængselsstraf, og idømmel- se af en tillægsbøde skal i almindelighed ikke afhænge af den tiltalte persons beta- lingsevne.

[...]

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne strafniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag fo- religger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i lovens 10. kapitel.

[...]”

Landsrettens begrundelse og resultat

Tiltalte er ved byrettens dom efter sin erkendelse fundet skyldig i overtrædelse af straffelo- vens § 289 a, stk. 1, ved under særdeles skærpende omstændigheder at have indsendt an- søgninger om lønkompensation til Erhvervsstyrelsen med henblik på at få udbetalt 427.500 kr. i henhold til lønkompensationsordningen til virksomheder i økonomisk krise i forbin- delse med covid-19-epidemien, selvom han vidste, at hans virksomhed ikke var berettiget hertil. Tiltalte er endvidere efter sin erkendelse fundet skyldig i to tilfælde af dokument- falsk af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 171, jf. § 172, stk. 2, ved i forbin- delse med ansøgningen om lønkompensation at have gjort brug af falske ansættelseskon- trakter.

Landsretten tiltræder under hensyn til størrelsen af det ansøgte beløb, at forhold 1 er hen- ført under straffelovens § 289 a, stk. 1, i overensstemmelse med anklagemyndighedens subsidiære tiltale.

Landsretten tiltræder endvidere, at samtlige forhold er henført under straffelovens § 81 d, stk. 2, jf. stk. 1, om lovovertrædelser begået under sådanne omstændigheder, at der uberet-

tiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Det følger af bestemmelsen, at straffen kan forhøjes således, at den bliver fire gange så høj.

Under hensyn til det i lovbemærkningerne anførte om baggrunden for og formålet med straffelovens § 81 d, herunder at der med bestemmelsen er tilsigtet en markant skærpelse af straffen for lovovertrædelser, der har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, sammenholdt med de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel, finder landsretten, at straffen – med hjemmel som angivet af byretten – skal fastsættes til fængsel i 2 år og 3 måneder og en tillægsbøde på 1.275.000 kr. Forvandlingsstraffen for bøden er som anført i byrettens dom.

Henset til lovovertrædelsernes karakter tiltræder landsretten, at der – uanset tiltaltes gode personlige forhold – ikke er grundlag for at gøre fængselsstraffen helt eller delvis betinget, herunder med vilkår om samfundstjeneste.

Landsretten har med hensyn til tillægsbødens størrelse lagt vægt på det anførte i lovbemærkningerne til straffelovens § 81 d, stk. 3, hvorefter det er forudsat, at der ved alle lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvor en person uberettiget har opnået eller søgt at opnå kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien og derigennem har opnået eller søgt at opnå en økonomisk vinding for sig selv eller andre, skal udmåles en bøde som tillægsstraf, jf. straffelovens § 50, stk. 2, som skal beregnes med udgangspunkt i den opnåede eller tilsigtede vinding og fastsættes i overensstemmelse med strafskærpelsen i § 81 d, stk. 2.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod tiltalte ændres, således at tiltalte straffes med fængsel i 2 år og 3 måneder og en tillægsbøde på 1.275.000 kr. Forvandlingsstraffen for tillægsbøden er fængsel i 60 dage.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.